

**ЎЗБЕК МУМТОЗ
АДАБИЁТИНИ
ЎРГАНИШДА ЯНГИЧА
ЁНДАШУВЛАР**

ИЛМИЙ ЙИГИН ЁЗМАЛАРИ

Филология фанлари доктори, профессор

БОҚИЖОН ТЎХЛИЕВНИНГ

70 ёшига бағишланади

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ТАЪЛИМ, ФАН ВА ИННОВАЦИЯЛАР ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ШАРҚШУНОСЛИК УНИВЕРСИТЕТИ

**ЎЗБЕК МУМТОЗ АДАБИЁТИНИ ЎРГАНИШДА
ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР**

ИЛМИЙ ЙИГИН ЁЗМАЛАРИ

**ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ ДОКТОРИ, ПРОФЕССОР
БОҚИЖОН ТЎХЛИЕВНИНГ
ЕТМИШ ЁШИГА БАҒИШЛАНАДИ**

Тошкент – 2024

2024 йилнинг 11 март куни Тошкент давлат шарқшунослик университетида филология фанлари доктори, профессор Боқижон Тўхлиевнинг етмиш ёшга тўлганига бағишлаб «Ўзбек мумтоз адабиётини ўрганишда янгича ёндашувлар» деб аталмиш илмий йиғин ўтказиш белгиланган. Ушбу тўпламда олимнинг илмий ишлари тўғрисида чизгилар, яратган асарларининг сираламаси берилиб, ана шу йиғинга юборилган ёзмалар жамланди.

Китоб билим ўрганаётган ёшлар ва китобсеварлар учундир.

Тошкент давлат шарқшунослик университетининг Кенгаши нашрга тавсия этган.

Масъул муҳаррир:

Қудратулла Омонов, филология фанлари доктори, профессор.

Тузувчилар:

Рихситилла Алимухамедов, филология фанлари доктори, доцент.

Дилфуза Тўхлиева, педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори.

Такризчилар:

Қосимжон Содиқов, филология фанлари доктори, профессор.

Илёс Исмоилов, филология фанлари доктори (DSc), доцент.

BUXDU ARMIDA SAQLANAYOTGAN QADIMIY QO'LYOZMA KITOBLAR TAVSIFI

Nazzora Bekova,

*Buxoro davlat universiteti professori,
filologiya fanlari doktori*

ARMdagi nodir kitoblar, shu jumladan, noyob va alohida qimmatli nashrlar tegishli sharoitlarda saqlanmoqda, ya'ni yorug'lik, harorat, namligi me'yorida bo'lgan alohida xonada saqlanib kelinmoqda. ARM fondida ajdodlarimizdan qolgan muhim adabiy, tarixiy, diniy-ma'rifiy, ilmiy adabiyotlar, xususan, 25 dona Sharq qo'lyozmalari hamda 108 dona toshbosma nashrlar mavjud. Qo'lyozmalar o'z navbatida 10 turga qarab ajratilgan:

1. Tafsir ilmiga oid qo'lyozmalar
2. Matematika va meros ilmiga oid qo'lyozmalar
3. Mantiq ilmiga oid qo'lyozmalar
4. Diniy-didaktik qo'lyozmalar
5. Qur'on qiroati qoidalariga bag'ishlangan qo'lyozmalar
6. She'riy xalq og'zaki ijodiga oid qo'lyozmalar
7. Tasavvuf adabiyotiga oid qo'lyozmalar
8. Islom e'tiqodi (Aqoid fani)ga oid qo'lyozmalar
9. Payg'ambarimiz Muhammad alayhissalomga bag'ishlangan salavot va na'tlardan iborat qo'lyozmalar
10. Islom huquqshunosligi (Fiqh fani)ga oid qo'lyozmalar.

Biz fondimizda saqlanayotgan diniy-ma'rifiy, adabiy va xalq og'zaki ijodiga oid noyob qo'lyozmalar haqida qisqacha ma'lumot berishni lozim topdik.

1. ARMda 1-raqam bilan saqlanayotgan "Tafsiri Bayzoviy" (Bayzoviy tafsiri) تفسیر بیضاوی asari tafsir ilmiga oid qo'lyozmalar sirasiga kiradi. Ushbu mo'tabar tafsir Nosiriddin Abdulloh ibn Umar al-Bayzoviy (vafotlari 1286-yil) rahimahullohga tegishli bo'lib arab tilida yozilgan. Buxoroda taxminan XVII asrda yozilgan. Al-Bayzoviyning mazkur tafsiri Az-Zamaxshariyning «Al-Kashshof» tafsiri muxtasaridir. Lekin Al-Bayzoviy mo'taziliy e'tiqodga aloqador narsalarni tark qilgan.

2. "Ar-Risola ash-shamsiya fi qavoid al-mantiqiya" ("Mantiq qoidalari haqida quyoshdek zarur risola") الرسالة الشمسية في قواعد المنطقية Najmiddin Ali ibn Umar Qazviniy (vaf. 675/1276 y.) عمر القزويني tomonidan yozilgan. Mantiq ilmiga oid qo'lyozmalar safiga kiradi. Buxoroda XIX asrda arabiyda yozilgan jami 25 varaq. Hoshiyalarida sharhlar yozilgan. Poygirlari mavjud. Qo'lyozmaning muqovasi yo'q. Qo'lyozma noqis, to'la emas.

3. Sobir Sayqaliy (1730-1798). صابر صیقلی yozgan "Ravzat ush-shuhado" ("Shahidlar bog'i") روضة الشهداء asari Diniy-didaktik qo'lyozmalar safiga kiradi. Buxoroda XIX asr turkiyda yozilgan 180 varaqlik qo'lyozma. Poygiri mavjud. To'q sabzirangli muqova quyuc kartondan ishlangan. Oxiridan bir muncha

varaqlari yo'q. Sayqaliy asarlari Markaziy Osiyo, Qozog'iston, Tatariston va boshqa joylarda keng tarqalgan, bir necha bor nashr etilgan. Qo'lyozma nusxalari Sankt-Peterburg, Toshkent, Ashxobod, Dushanba, Samarqand kabi shaharlardagi qo'lyozmalar fondlarida saqlanadi.

4. Hofiz Badriddin Buxoriy حافظ بدر الدين بخاري yozgan "Durrat ul-farida fit-tajvid" ("Tajvid fani haqida terilgan gavhar") درة الفريدة في التجويد asari Qur'on qiroati qoidalariga bag'ishlangan qo'lyozmadir. Buxoroda XIX asrda arabiy va forsiyda yozilgan, 77 varaqdir. Poygiri mavjud. Muqovasi bor. Qo'lyozma noqis, to'la emas.

5. Noma'lum نامعلوم inson tomonidan bitilgan "Qissayi hazrat Imom Hasan va Imom Husayn" ("Hazrat Imom Hasan va Imom Husayn qissasi") قصة حضرت She'riy xalq og'zaki ijodiga oid qo'lyozmadir. Buxoroda XIX asrda turkiyda bitilgan. Asar 78 varaqdir. Muqovasi bor. Qo'lyozma ikkita qismdan iborat, ammo noqis, to'la emas.

6. Mirzo Abdulqodir Bedil (1642–1720) ميرزا عبد القادر بيدل ning "Kulliyoti Bedil" کلیات بيدل asari Tasavvuf adabiyotiga oid qo'lyozma hisoblanadi. Buxoroda XVIII asrda forsiy xati – shikastada bitilgan. Asar 252 varaqdan iborat. Muqovasi yo'q. Qo'lyozma to'liq saqlangan. Biroq, yaxshi saqlanmagan, ayrim varaqlari mog'orlagan. Ichida 1310/1893 yilda yozilgan "Avliyolar ziyorati odobi" yozilgan bir parcha qog'oz ham bor.

7. Jaloliddin ad-Davvoniy (1427–1502) جلال الدين الدواني qalamiga mansub "Sharh al-Aqoid al-azudiyya" ("Mullo Jalol") (شرح العقائد العزديّة (ملا جلال)) asari Islom e'tiqodi (Aqoid fani)ga oid qo'lyozma hisoblanib, Buxoroda XIX asrda arabiy yozuvda bitilgan. Qo'lyozma 98 varaqdan iborat. Poygiri mavjud. Buxoro madrasalarida o'qitilgan darslik. Avvali va oxiri noqis.

8. Imom Abu Abdulloh al-Jazuliy (vaf.1466). الامام ابو عبد الله الجزولي qalamiga mansub "Daloil ul-xayrot"sari Payg'ambarimiz Muhammad alayhissalomga bag'ishlangan salavot va na'tlardan iborat qo'lyozmalardan nodiridir. Asar Buxoroda XX asrda arabiyda yozilgan. Xati – nasxi buxoriy, bo'lib 21 varaqdan iborat. Poygiri mavjud. Matn 7 satrdan yozilgan. Atrofi hoshiyalangan. Qo'lyozmaning avvali va oxiri noqis. U yetti qismga bo'lingan va har biri haftaning ma'lum kunida o'qishga mo'ljallangan. Avvalda uni o'qitiladigan alohida maktablar + daloilxonalar bo'lgan. Hozirda ham islom o'lkalarida uni o'qish an'anasi bor. Daloilning sharhlari va tarjimalari ham keng tarqalgan.

9. Imom Abu Bakr ibn Ali al-Haddod az-Zubaydiy (vaf.800/1397) الامام أبو بكر بن علي الحداد الزبيدي qalamiga mansub "Al-Javharat un-nayyira – Sharhu muxtasar ul-quduriy fi furu' al-hanafiya" ("Nurli gavhar – hanafiy fihqiga oid Quduriy muxtasarining sharhi") (الجوهرة النيرة شرح مختصر القدوري في فروع الحنفية) asari Islom huquqshunosligi (fiqh)ga oid qo'lyozmadir. Burhoniddin Marg'inoniy (1123-1197) ning "Hidoya" asariga yozilgan sharhning 2-jildi. Buxoroda XIX asrda arabiyda bitilgan. Kitob 187 varaqdan iborat (12-varaqdan 199-varaqqacha). Buxoro madrasalarida o'qitilgan darslik. Qo'lyozma uch jilddan iborat bo'lgan. Ushbu kitob 2-jild. Uning muqovasi yo'q. Har bir varaq

hoshiyalangan. Poygirlari bor. Hoshiyalarida sharhlar bitilgan. Bob nomlari va zaruriy gaplar qizil rangda yozilgan. Kitobning avvali va oxindan bir necha varaqlari yo'q. Kitob vaqf qilingan bo'lgan. Bu haqda uning turli varaqlarida yozib qoldirilgan. Asarning tarkibiy tahlili uning Islom fikxi masalalari bo'yicha mufassal ma'lumot bera oladigan noyob manba ekanini ko'rsatadi. Shu sababli asar yaratilgan davridan boshlab ko'plab qo'lyozma nusxalarda ko'chirilgan va dunyoning aksariyat xazinalariga tarqalgan. Jumladan, O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik instituti xazinasida, Rossiya FA Sharqshunoslik instituti jamg'armasida, Turkmaniston qo'lyozma jamg'armalarida asar va unga yozilgan sharhlarning o'ttizdan ortiq nodir qo'lyozmalari mavjud. "Al-Muxtasar" asari bir necha marotaba nashr ham etilgan. Ular jumlasiga 1903 yili Qozonda "Bartya Karimov" matbaasida chop etilgan bosma nusxa, 1957 yili Misrda bosilgan nusxalarni kiritish mumkin. Ushbu kitobning ilmiy tanqidiy nashri Ilyos Qablon tomonidan 1971 yilda Bayrutning "Dor ul-kutub al-ilmiya" nashriyoda uch jildda nashr etilgan.

10. "Bobo Ravshan" dostoni داستان asari Xalq og'zaki ijodiga oid qo'lyozma hisoblanadi. Buxoroda XIX asrda turkiyda bitilgan. Qo'lyozma 30 varaqdan iborat. Bu asarda asosan Bobo Ravshanni qarzdin qutqarish jarayonida Hazrat Alining boshidan o'tgan sarguzashtlar xalq dostonlariga xos mubolag'alar, badiiy tasvir vositalari orqali hikoya qilinadi. Dostonning asosida islom dinning insonparvar din ekanligi, musulmon ahlining hech qachon xor bo'lmasligi, haqiqiy e'tiqodli, iymonli kishilarga Alloh hamisha madadkor ekanligi kabi g'oyalar yotadi. Dostonda din tarixiga, payg'ambarlar tarixiga oid rivoyatlarga ishora qilingan she'riy misralar ham uchraydi. Ushbu dostonning ilmiy tanqidiy nashri va o'zbek tiliga tabdili filologiya fanlari doktori Nurboy Jabborov tomonidan 1992 yilda "Cho'lpon" nashriyotida chop etilgan.

11. Xalq og'zaki ijodi "Qissayi Mirzo Hamdam" قصة ميرزا همدم asari noyob qo'lyozmadir. Asar Buxoroda XX asrda forsiyda bitilgan. Qo'lyozma 6 varaq hisoblanadi. Qo'lyozmaga ancha shikast yetgan. Muqovasi yo'q. Poygiri bor. Mirzo Hamdam qissasi xalq orasida keng tarqalgan. Ushbu qissada Husayn Boyqaro, Alisher Navoiy ishtirokida Abdurahmon Jomiy bilan nozik tabiatli g'azal shaydosi Mirzo Hamdam oralarida bo'lib o'tgan g'azal bazmi va she'r bahsi o'z ifodasini topgan. O'zR FA Sharqshunoslik institutida uning 19 ta qo'lyozmasi saqlanmoqda. Qissa 1915 yilda Kogonda, 1916 yilda Toshkentda chop etilgan. Sidqiy Xondayliqiy uni 1916 yilda o'zbekcha tarjimasi bilan birga chop qildirgan. Ushbu qissa kirill alifbosida 1998 yilda Toshkentda "Fan" nashriyotida chop qilingan.

Quyida sizga boshqa qadimiy kitoblar haqida ham ma'lumot beramiz:

Muallifi noma'lum qo'lyozma – ism qo'yish odobi haqida. Tili forsiy va turkiy. Hajmi 1 varaq 23x15 sm. Muqovasi yo'q, varaq noqis.

Tajvid – muallifi noma'lum. Qur'on qiroati qoidalariga bag'ishlangan qo'lyozma. Buxoroda bitilgan 20-asrga oid. Tili arabiy. 25x15sm. Muqovasi yo'q, qo'lyozma noqis, to'liq emas.

Chorkitob – Sharafiddin buxoriyning musulmonchilik qonun-qoidalari she'riy va nasriy tarzda bayon qilingan qo'lyozma asari. Buxoroda 19-asrda bitilgan. Forsiy tilde bitilgan bo'lib, xati -nastaliq. Hajmi 10 varaq 26x14sm. Buxoro madrasalarida o'qitilgan to'rt risola bir majmuada jamlangan darslik. Qo'lyozmaga ancha shikast yetgan. Muqovasi yo'q, avvali va oxiri ham mavjud emas.

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, kutubxonadagi har bir asar biz uchun nihoyatda qimmatli va har bir asarni manbashunoslar, adabiyotshunoslar, tarixchilair, siyosatshunoslar, tilshunoslar o'rganishsa, ulardan kehg ba boy ma'lumot topa bilishlariga ishonchimiz komil. Shu o'rinda bir haqiqatni ham aytish joizki, asarlarning tabdil qilinishi esa alohida bir mas'uliyatni talab etadi. Ular o'z tadqiqotchisini kutmoqda.

ALİ ŞİR NEVAI'NİN "HAZAYİNÜ'L-MA'ANİ" DİVANİ ŞİRLERİNİN UMUMİ ALFABETİK DİZİMLİ EL YAZMALARI HUSUSUNDA

PhD, Doçent Oysara Madaliyeva,

Özbekistan Bilimler Akademisi

Ebu Reyhan Biruni adındaki Şarkşinaslık Enstitüsü,

Taşkent Dövlət Şarkşinaslık Enstitüsü

Ali Şir Nevai'nin (1441-1501) 'Hazainül-Maani'sinin içeriği, önsözünde yazıldığı üzere, 'Badaeül-Bidaye' ve 'Nevadirün-Nihaye' divanları ve şiirlerden oluşmaktadır [Ali Şir Nevai, 1b-5a]. Söz konusu şiirler şairin isteği gereği tabiatın dört mevsimi gibi insan ömrüne uygun olarak 'Garaibü'l Sigar', 'Nevadirü's Şebâb', 'Bedâgiü'l Vesât' ve 'Fevaidü'l- Kiber' divanlarının her birine elif'ten yay'a kadar Arap alfabesi harfları esasında paylaştırıldığı bilinmektedir [Volin, 1946: 216; Süleymanov, 1963: 38]. İşbu mecmua divanın Ali Şir Nevai daha hayattayken istinsah edildiği üç nüsha bilim dünyasına malumdur ve onların da ikisi yazarın yaşadığı dönemde derlenen külliyyatlarda yer almıştır [Ali Şir Nevai, 901/1496-1497: 423b-658b; Volin, 1946: 216].

'Hazainül-Maani'nin sonraki dönemlerde istinsah edildiği kimi nushalarında dört divanın içindeki şiirlerin umumi alfabetik dizime sokulduğu dikkat çekmektedir. Mevcut kaynaklara dayanarak 'Hazainül-Maani' nüshalarının müstensihleri arasında ilk defa söz konusu geleneği Sultan Ali Meşhedi'nin (836/1432-33-926/1520) başlamış olmasına dair ihtimal ortaya konulur. Ayrıca mecmua divanın işte böyle nüshaları hakkında olup, onların birinde içeriğindeki divanların ilk şiirlerini konu açısından gruplara ayırarak sunulması da dikkatimiz çekmektedir.

Günümüze kadar Nevai divanlarının el yazmaları üzerinde bir çok işler yapılmıştır. Söz konusu araştırmalarda şairin divanları menbaşınaslık, metinbilim, edebiyat bilimi ve dilbilim gibi farklı alanların nesnesi olarak ele alınmıştır. 'Hazainül-Maani' mecmua divanının umumi alfabetik dizimli el yazmaları ve bu

МУНДАРИЖА

Умр шукронаси	3
Биринчи бўлим. Билим кишиларининг кўнгил сўзлари	3
Мумтоз адабиётимиз жонкуяри (Гулчеҳра РИХСИЕВА)	10
Илм олишни лаззат ва бахт деб билган олим (Абдухалил МАВРУЛОВ)	12
Ашраф ул-уламо (Шухрат СИРЖИДДИНОВ)	16
Забардаст олим, қадимий битиглар ва мумтоз адабиёт билимдони (Абдурахим МАННОНОВ)	18
Мумтоз адабиётимиз билгаси (Қудратулла ОМОНОВ)	20
Билиг кимда бўлса, бедуглук алур (Қосимжон СОДИҚОВ)	22
Заҳматкашликнинг ноёб тимсоли (Насимхон РАҲМОНОВ)	28
Elm ziyasina bülend alim (Almaz Ülvi BİNNƏTOVA)	32
Дилкаш дўст ва баркамол олим (Нусратулло ЖУМАХЎЖА)	35
Профессор Боқижон Тўхлиев портретига чизгилар (Шомирза ТУРДИМОВ)	38
Етук олим, кадрдон дўст (Қурдош ҚАҲРАМОНОВ)	45
Боқижон Тўхлиев феномени (Марғуба МИРҚОСИМОВА)	47
Адаб ва илм шарофати (Нурбой ЖАББОРОВ)	50
Улкан эрудитсияли олим (Исламжон ЯКУБОВ)	54
Боқижон ака адабиётдан сўз очганларида (Мирсалим АБДУЛЛАЕВ)	59
Камтарин инсоннинг камоли (Шоҳидаҳон ЮСУПОВА)	60
Илмга бахшида умр (Роза НИЁЗМЕТОВА)	63
Билим кимда бўлса, буюклик бўлар (Гулбаҳор АШУРОВА)	69
Адаб гулшанида тобланган “Кимён вужуд” (Наззора БЕКОВА)	74
Олим деган номга лойиқ устоз (Улфатхон МУҲИБОВА)	77
Адабиётга бахшида умр (Рихситилла АЛИМУХАМЕДОВ)	78
Камтарин инсон ва меҳрибон устоз (Ботир ЖАФАРОВ)	80
Олими боамал (Хайрулла ҲАМИДОВ)	82
Камтар ва фидойи устоз (Барно АБДУРАҲМОНОВА)	84
Одамнинг жони (Эргаш ОЧИЛОВ)	87
Ўзликни англаш саодати (Бахтиёр ФАЙЗУЛЛОЕВ)	93
Қомусий олим (Минҳожиддин ЖАМОЛИДДИНОВ)	99
Меҳрибон устоз (Қосимжон СИДИҚОВ)	102
Жонкуяр устоз, сермаҳсул олим (Давлатёр ЖУМАШОВ)	104
Олими олиймақом (Илёс ИСМОИЛОВ) (сўнгсўз ўрнида)	105
Иккинчи бўлим. Илмий мақолалар. Адабиётшунослик	108
Rahmatulla Barakayev. “Mamolardan meros bo‘lib qolgan ertaklar” yoki T.Adashboev ijodida xalq og‘zaki ijodi an‘analari	108
Адҳамбек Алимбеков. Ҳамза Ҳақимзода феномени (Ҳамза бадиияти)	114
Низомиддин Муродий. «Диван лугат-ат-турк» и «Кутадгу билиг»: воплощение влияния персидско-таджикской литературы в восточном Туркестане	120
Умрзоқ Жуманазаров. Улуғ Алишер Навоий ҳақида дoston	125
Salimaxon Mirzayeva, Gulsanam Mashrapova. Romanik dostonlar sujeti va safar motivi	132
N.Bekova, M.Rahmatova. Alisher Navoiy sheriya-tida xazon tasviri	136
Эргаш Очиллов. Боқижон Тўхлиев – навоийшунос	139
Orzigul Hamroyeva. Risolalarda qofiyali baytlar tasnifi	149
Ярмухаммат Мадалиев. Шоқан Валихановнинг маърифатпарварлик ва адабий эстетик қарашлари	155

Муҳиббек Рустамий, Салимахон Рустамий. Алийшер Навоийнинг “Маҳбубу-л-қулуб” асарида инсоний фазилатлар баёни	158
З.Х.Ульмасова, З.С.Хусейнова. Вклад Абдурахмана Джами и Алишера Навои в развитии таджикско-узбекской литературы	162
Фаридахон Каримова. Дебочаларнинг шаклий-поэтик турлари хусусида	167
Олимжон Абдуллоев. Амир Алишер Навоийнинг «Лайли ва Мажнун» достонида Амир Хусрав Дехлавийнинг «Мажнун ва Лайли» достони анъаналари	172
Тозагул Матёкубова. Тафаккур кенглиги ва тахайюл юксаклиги	177
Бахтиёр Файзуллоев. Мумтоз адабиёт тадқиқотчиси	182
Аҳаджон Муҳаммадиев. Муҳйи ва унинг замондошлари ижодида тарихий воқеаларнинг бадиий талқини	189
Мўминжон Сулаймонов. Ҳофиз Хоразмий ҳикматлари	197
Ozoda Tojiboyeva. G'azalda mavzu va tasvir uyg'unligi	201
Обиджон Каримов, Дурдона Дадажонова. Абдулла Орипов – моҳир таржимон	205
Obitjon Karimov. Oliy ta'lim tizimida darsliklarning yangi avlodi	209
Ozodaxon Boltaboyeva. Xilvatiy Namangoniy ishqiy lirikasida poetik tasvir: an'ana va o'ziga xoslik	215
Iroda Ishonxanova. Buyuk bobokalonimiz hayoti va ijodini qiyoslash usulida o'rganish	
Saodat Abduraximovna. Maqollarning she'riyatdagi o'rni va ahamiyati	219
Алишер Раззоқов. Алишер Навоий шеъриятида муғанний образи	229
N.Sayдахmedova. Muhammad Yusuf tarjimai holini o'rganish tajribasidan	236
Саидмурод Холбеков. “Қаъб ул-аҳбор ҳикоялари” агиографик асарининг генезиси	242
Mahmuda Otaxanova. Ma'shuqa timsoli uzra chustiy chizgilari	248
Hulkar Aliqulova. O'zbek va Qozoq yor-yorlarida poetik voqelik tipologiyasi	253
Нигора Худоёрова. “Девони Фоний”да татаббуълар талқини	298
Gulsanam Mashrapova. “O'zbek xalq she'rli ertaklari tipologik katalogi” haqida	267
Илҳом Жумаев. “Қутадғу билиг” асарида қадимий мақоллар талқини	271
Jasurbek Ibragimov. “Qutadg'u bilig” istioralarining poetik o'ziga xosliklari	275
Сурайё Дўстқораева. Алишер Навоий лирикасида “кўз” тимсолининг қўлланиш хусусиятлари	282
Шохруҳ-Мирзо Жўраев. “Қутадғу билиг” достонининг ўзбек олимлари томонидан ўрганилиши	285
Oydin Ametova. Yusuf Xos Hojibning obraz yaratish mahorati	291
Ibrohim Ahmadjonov. Alisher Navoiyning «Mahbub ul-qulub» asarida komillik sari yo'l	296
Gulira'no Xolmatova. “Munshaot” maktublarida she'riy shakllarning berilishi	299
Mahliyo Rasulova. “Maxzan ul-asror” va “Hayrat ul-abror” dostonidagi hikoyatlarning qiyosiy tahlili	303
Тилшунослик	308
Hamidulla Dadaboyev. Mahmud Koshg'ariyning “Devonu lug'ati-t-turk” asarida bosh va ich kiyim nomalarining ifodalanishi	308
Botir Jafarov. “Kodeks kumanikus” hamda “Tarjumon turkiy” qo'lyozmalarining til va yozuvga oid umumiy va xususiy holatlar tahlili	316
Lutfulla Sindorov. «Hibat ul-haqoyiq» asari semantik strukturasi ma'no kengayishi va torayishi yuz bergan so'zlar	320
Furqat Nurmanov. Sharq allomalari merosi - tilshunoslik fani shakllanishining poydevori	325
Мадина Жўраева. Ўрта асрларда Мовароуннаҳрда адабий-илмий ҳаёт ва унинг дунё илм фани ривожигаги ўрни	330
Шаҳноза Тўлагонова. Қадимги туркий тилдаги стереотип бирликлар услубида қаршилантириш ҳамда ўхшатиш	333

Toxir Xamzayev Saparovich. Misr lahjasining ayrim xususiyatlari	337
To'lg'anoy Mamatqulova. Mahmud Koshg'ariyning "Devoni lug'ati turk" asarida "qo'shiq" terminining ifodalanishi	342
Адабий манбашунослик ва матншунослик	345
Солижон Қурбонов. Илмий-танқидий матн манбалари ва Носир Бухорий девонининг қўлёзма нусхалари	345
Nazzora Bekova. ВихДУ ARMida saqlanayotgan qadimiy qo'lyozma kitoblar tavsifi	355
Oysara Madaliyeva. Ali Şir Nevai'nin "Hazayinü'l-ma'ani" divani şirlerinin umumi alfabetik dizimli el yazmalari hususunda	358
Nodir Rahmatullayev. Tazkiralari Vozeh yoshligi haqida so'zlaganda	370
Dilafuz Nazarova. Xoja hikoyatlarining manbalari haqida	375
Jahongir Oripov. Durbekning "Yusuf va Zulayxo" dostoni Hazora nusxasi va unda muallif masalasining ifodalanishi	380
Ғиёсиддин Баратов. ЎзРФА Шарқшунослик институти фондида saqlanuvchi № 9927 raqamli qўлёзма tadqiqi	375
Feruza Eshonqulova. Haydar Xorazmiy "Maxzan ul-asror" dostonining ayrim matniy farqliliklari xususida	388
Aziza Hasanova. "Navoiy, tiling asrag'il..."	392
Учинчи бўлим. Боқижон Тўхлиевнинг илмий ишлари	398

ЎЗБЕК МУМТОЗ АДАБИЁТИНИ ЎРГАНИШДА ЯНГИЧА ЁНДАШУВЛАР

ИЛМИЙ ЙИГИН ЁЗМАЛАРИ

**ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ ДОКТОРИ, ПРОФЕССОР
БОҶИЖОН ТЎХЛИЕВНИНГ
ЕТМИШ ЁШИГА БАҒИШЛАНАДИ**

Тошкент давлат шарқшунослик университетининг Кенгаши нашрга тавсия этган.

М а с ъ у л м у ҳ а р р и р :

Қудратулла Омонов, филология фанлари доктори, профессор.

Т у з у в ч и л а р :

Рихситилла Алимухамедов, филология фанлари доктори, доцент.

Дилфуза Тўхлиева, педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори.

Т а қ р и з ч и л а р :

Қосимжон Содиков, филология фанлари доктори, профессор.

Илёс Исмоилов, филология фанлари доктори (DSc), доцент.

Босишга рухсат этилди: 07.03.2024

Бичими 60x84 1/16 Шартли 26,75 б.т.

50 нусхада босилди. Буюртма №

Тошкент давлат шарқшунослик университетининг

кичик босмахонаси.

Тошкент, Амир Темур кўчаси, 20 уй.

© Тошкент давлат шарқшунослик университети, 2024 йил.